

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Nieten Internationale Spedition, s.r.o.,** se sídlem U Nietenu 65, Chrastavec, zastoupeného JUDr. Václavem Faltýnem, advokátem, se sídlem nám. Míru 143, Domažlice, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2016, č. j. 5300-2/2016-900000-304.4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 17. 5. 2017, č. j. 52 Af 49/2016 - 50,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 17. 5. 2017, č. j. 52 Af 49/2016 - 50 (dále „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2016, č. j. 5300-2/2016-900000-304.4 (dále „napadené rozhodnutí“).

[2] **Napadeným rozhodnutím** bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Celního úřadu pro Pardubický kraj ze dne 13. 11. 2015, č. j. 63607-5/2015-590000-11, které obsahovalo Výzvu ručiteli k úhradě úroku z prodlení za dlužníka podle ustanovení § 260l zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění do 30. 4. 2016 (dále jen „celní kodex“), a nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, jímž se provádí celní kodex, ve znění do 30. 4. 2016. Žalovaný popsal, že žalobce byl vyzván k úhradě úroku z prodlení za dlužníka (daňový subjekt HAMWELL s. r. o.) ve výši 789,- Kč, kterému byl původně úrok z prodlení vyměřen rozhodnutím ze dne 14. 9. 2015. Ze spisového materiálu podle žalovaného vyplývá, že pro zajištění celní dluhu společnosti HAMWELL byla předložena záruční listina č. 111194 ze dne 11. 2. 2013 (záruka až do nejvyšší částky 58 000,- Kč) a č. 111197 ze dne 11. 2. 2013 (záruka až do nejvyšší částky 52 000,- Kč), ve kterých se žalobce jako ručitel zavázal společně a nerozdílně s dlužníkem splnil celní dluh. Na základě určení celní hodnoty celní úřad vydal dodatečný platební výměr z května 2014, kterým se dlužníkovi doměřilo dovozní clo v částce 51 241,- Kč. Protože tato doměřená částka nebyla dlužníkem zaplacena, byl vyzván k její úhradě žalobce. Žalovaný souhlasil s tím, že Celní úřad Česká Třebová v roce 2013 neexistoval; fakticky se jednalo o územní pracoviště Celního úřadu pro Pardubický kraj, přičemž v předmětných záručních listinách uvedené údaje o Celním úřadu v České Třebové představují pouze formální chybu. Z obsahu těchto listin je rovněž zřejmé, kdy byla záruka povolena. Žalovaný nezjistil pochybení v předmětných záručních listinách spočívající v neuvedení jména, příjmení a funkce nebo pracovního zařazení. Žalovaný rovněž konstatoval, že žalobci byla doručena písemná vyhotovení rozhodnutí o přijetí záruky, neboť ta jím byla převzata osobně, panem U.. Žalovaný nerozporoval tvrzení žalobce, že částky blokované celní správou k daným záručním listinám byly v systémech celní správy automatickou operací uvolněny, avšak touto technickou operací nezanikl ručitelský závazek žalobce, neboť to z ničeho nevyplývá.

[3] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí **žalobu** ze dne 15. 8. 2016 ke krajskému soudu, v níž namítal, že předmětné zajištění bylo celními orgány uvolněno, tudíž ručení skončilo. Nesouhlasil rovněž s tím, že jako ručitel musí uhradit nejen celní dluh, ale i jeho příslušenství. Poukazoval dále na to, že v roce 2013 Celní úřad Česká Třebová neexistoval, tudíž nemohl žádné povolení na žádost společnosti HAMWELL s.r.o. vydat. Žalobce se proto nemohl stát ručitelem. Záruční listiny založené ve spisu neobsahují ani náležitosti předepsané právním předpisem.

[4] Krajský soud v odůvodnění **napadeného rozsudku** obsáhle odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Afs 122/2016, který se zabýval týmž ručením jako v nyní projednávané věci (ve vztahu k povinnosti uhradit doměřené dovozní clo v částce 51 241,- Kč), v němž dospěl k závěrům ohledně nedůvodnosti argumentace žalobce zpochybňující existenci rozhodnutí o přijetí záruční listiny, jeho řádné doručení a platnost záručních listin. Z ustanovení § 256 odst. 4 celního zákona (a z ustanovení § 2 daňového řádu) podle soudu vyplývá, že celní jistota (ručitelský závazek) se vztahuje nejen k jistině cla, ale i k příslušenství cla. Soud rovněž nepřisvědčil tvrzení žalobce, že došlo k zániku ručitelského závazku v důsledku uvolnění zajištění (jistoty). Ručitelský závazek je akcesorickým závazkem, zaniká zánikem hlavního dlužnického závazku, jehož obsahem není pouze jistina, nýbrž i příslušenství. Pouhé uvolnění finančních prostředků, které

tvořily jistotu za celní dluh, nedošlo k zániku ručitelského závazku, neboť opak nevyplývá ani ze zákona, ani ze záruční listiny. S ohledem na znění ručitelské listiny, podle níž závazek ručitele zajišťuje celní a daňový dluh, kterým se rozumí povinnost uhradit clo, daně a poplatky, vybírané při dovozu včetně jejich příslušenství s výjimkou pokut, žalobce jako ručitel nemohl legitimně očekávat, že k zániku jeho ručitelského závazku došlo, aniž by bylo uhrazeno příslušenství.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti napadenému rozsudku kasační stížnost. V doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 8. 2017 uvedl, že kasační stížnost podává z důvodů dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Trval na tom, že jeho ručení zaniklo tím, že došlo k uvolení blokované částky ze strany celních orgánů. Celní zákon rovněž nestanoví, že součástí celního dluhu je povinnost uhradit také jeho příslušenství. Uvolnění zajištění je řešeno čl. 199 celního kodexu, podle kterého může k uvolnění jistoty dojít až po zániku celního dluhu. Technické uvolnění zajištění v příslušné počítačové aplikaci vždy znamenalo uvolnění zajištění celního dluhu ve smyslu celního kodexu. Zmocnění k úhradě cla a příslušenství se nadto dle ustanovení § 256 odst. 1 písm. a) celního zákona vztahuje pouze na celní jistotu, nikoli k ručení dle ustanovení § 256 odst. 1 písm. b) a c) celního zákona. Článek 4 odst. 9 celního kodexu nadto přímo definuje celní dluh, kam nepatří úroky z prodlení. Zdůraznil, že „technickým uvolněním“ v příslušné elektronické aplikaci nabyl dobrou víru, že jeho ručení zaniklo.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 26. 9. 2017 uvedl, že stěžovatel de facto brojí proti hodnocení důkazů souvisejících s jeho tvrzením o vrácení složené celní jistoty. Žalovaný se plně ztotožnil se závěry krajského soudu o nedůvodnosti předmětné žaloby, argumenty obsažené v kasační stížnosti považoval za pouhé opakování předchozí argumentace. Z celního kodexu Společenství nelze vyčíst, že by uvolněním celní jistoty došlo k zániku ručitelského závazku. Obsahem ručitelského závazku žalobce byl v souladu s daňovým řádem i úrok z prodlení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána včas, osobou oprávněnou, jež je zastoupena advokátem, a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek takovými vadami netrpí a že kasační stížnost **není důvodná.**

[9] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí krajského soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud

nezjistil, že by napadený rozsudek trpěl vadami, které podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu zakládají důvod nepřezkoumatelnosti, přičemž na její závěry ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod, pro stručnost odkazuje (viz. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75; rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73; rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74; rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130). Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatel důvod nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku ve své kasační stížnosti pouze tvrdí, ničeho bližšího k němu však neuvádí, přičemž výslovně fakticky pouze nesouhlasí se závěry učiněnými krajským soudem. To, zda jsou závěry krajského soudu správné, však představuje naplnění kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., resp. dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že napadený rozsudek je plně přezkoumatelný.

[10] Ve vztahu k naplnění kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. uvádí Nejvyšší správní soud následující:

[11] Podle čl. 193 celního kodexu platí, že „*Jistota může být poskytnuta - složením hotovosti nebo - stanovením ručitele.*“ Podle čl. 199 celního kodexu platí, že „*Jistotu nelze uvolnit, dokud celní dluh, pro nějž byla poskytnuta, nezanikne nebo dokud by mohl ještě vzniknout. Jakmile celní dluh zanikne nebo již nemůže vzniknout, jistota musí být ihned uvolněna.*“ Podle ustanovení § 256 odst. 1 celního zákona „*Jistotu lze poskytnout a) převedením nebo vložením příslušné částky na účet celního úřadu k zajištění celního nebo daňového dluhu, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné operace prováděné jedním dlužníkem (dále jen „celní jistota“), b) ručením k zajištění celního nebo daňového dluhu, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné nebo několika operací prováděných jedním dlužníkem (dále jen „souborná jistota“), c) ručením k zajištění celního nebo daňového dluhu, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné operace prováděné jedním dlužníkem (dále jen „jednotlivá jistota“), a to s použitím záruční listiny nebo záručního dokladu, d) zřízením zástavního práva podle daňového řádu.*“

[12] K otázce vlivu „uvolnění zajištění“ Nejvyšší správní soud uvádí, že čl. 199 celního kodexu hovoří pouze o tom, že jistota (kam patří z hlediska terminologie celního zákona i ručení pod legislativní zkratkou souborná nebo jednotlivá jistota) musí být uvolněna po té, co dojde k zániku celního dluhu, nebo poté, co již celní dluh nemůže vzniknout. Dále stanoví, že jistota nemůže být uvolněna, dokud celní dluh, pro nějž byla jistota poskytnuta, nezanikne nebo dokud by mohl ještě vzniknout. Citované ustanovení hovoří pouze o určení nejzazší doby trvání jistoty. Z citovaného ustanovení tedy vyplývá akcesorita jistoty, která se (terminologií soukromého práva) váže na hlavní vztah – zde celní dluh. To, zda jistota trvá, je tedy nutné posoudit s ohledem na trvání hlavního vztahu, tedy zda celní dluh trvá nebo zda by mohl ještě vzniknout. Jestliže v projednávané věci „hlavní vztah“ trval a bylo na jeho základě uplatněno vůči stěžovateli ručení ve vztahu k vlastnímu clu (jak ostatně potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 4 Afs 122/2016), nelze dovozovat, že ručení zaniklo ve vztahu k uplatněnému příslušenství, protože mělo dojít k „administrativnímu uvolnění jistoty“. Takové administrativní uvolnění jistoty mající účinky právního zániku jistoty za trvání celního dluhu by naopak bylo zjevně nelegální pro rozpor s ustanovením čl. 199 celního kodexu.

[13] K uvolnění jistoty ve smyslu čl. 199 celního kodexu, tj. ve smyslu soukromého práva k zániku zajištění, mohlo dojít tak, že by došlo k zániku dluhu z hlavního vztahu, resp. k nemožnosti jeho vzniku. Pokud k tomu nedošlo, nemůže mít automatizované technické uvolnění blokované částky k daňovým záručním listinám v příslušném celním systému, jak popisuje žalovaný v napadeném rozhodnutí (což zjevně představuje pouze administrativní technickou operaci v tomto systému), vliv na právní existenci jistoty ve smyslu čl. 199 celního kodexu. Z automatizované reakce počítačového celního systému rovněž nelze dovodit, že by došlo k zániku jistoty (ručení) v podobě dvoustranného právního úkonu – dohody o zániku ručení. Pokud by tu taková dohoda existovala, nevidí Nejvyšší správní soud sebemenší důvod pro to, aby ji stěžovatel v tomto řízení, nebo v řízení vedeném před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 4 Afs 122/2016, nepředložil. Jestliže zde existovalo pravidlo či dlouhodobá zvyklost, jak nyní stěžovatel nově tvrdí v kasační stížnosti, že „administrativní uvolnění“ znamená právní uvolnění, měl tuto skutečnost stěžovatel doložit, a to nejpozději v řízení před krajským soudem – srov. ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., ustanovení § 109 odst. 5 s. ř. s. a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 329/2004 – 48. Jelikož stěžovatel neprokázal, že by „administrativní uvolnění“ blokovaných částek znamenalo i skutečné právní uvolnění, resp. příslušnou právní praxi, nemůže se rovněž dovolávat legitimního očekávání, že tak bude postupováno v předmětné věci.

[14] Ve vztahu k tomu, zda se jistota vztahuje na příslušenství cla, Nejvyšší správní soud spolu s krajským soudem odkazuje na ustanovení § 2 odst. 4 daňového řádu, podle kterého daň podle ustanovení § 2 odst. 3 téhož předpisu (kam patří dle písm. a/ i clo) zahrnuje i příslušenství, mezi které navazující ustanovení § 2 odst. 5 téhož předpisu zahrnuje úroky, včetně úroků z prodlení. Jestliže obecný předpis v podobě daňového řádu stanoví, že úrok z prodlení spadá pod pojem daně, resp. v daném případě cla, a celní zákon výslovně ve vztahu k celní jistotě pracuje s příslušenství cla (tj. úroků z prodlení), nevidí Nejvyšší správní soud jakýkoli prostor ve vztahu k institutu jednotlivé jistoty v podobě záruční listiny k dovozování, že tento zajišťovací institut, který má sloužit ke stejnému účelu jako celní jistota, se má vztahovat pouze na dluh na vlastním clu, nikoli na jeho příslušenství, zde úroku z prodlení. Rovněž daňový řád v ustanovení § 171 (ručení vzniklé na základě zákona) a v ustanovení § 173 (ručení na základě přijetí písemného prohlášení ručitele) hovoří o ručení za nedoplatek, resp. za neuhrazenou daň (zde se uplatní výše uvedené ohledně rozsahu pojmu daň), přičemž ve vztahu k nedoplatku je v tomto směru nutné aplikovat ustanovení § 153 odst. 1 daňového řádu, které za nedoplatek označuje i neuhrazené příslušenství daně (jímž je i úrok z prodlení).

[15] O tom, že se ručení vztahuje i na příslušenství (kam v souladu s daňovým řádem patří i úrok z prodlení) byl ostatně stěžovatel informován obsahem předmětných záručních listin, které vycházely ze vzoru záruční listiny dle vyhlášky ministerstva financí č. 421/2012 Sb., podle něhož *„Zajišťuje se celní a daňový dluh, kterým se rozumí povinnost uhradit clo, daně a poplatky, vybírané při dovozu včetně jejich příslušenství s výjimkou pokut.“*

[16] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je zjevně nedůvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. ji zamítl.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovaný, který měl ve věci úspěch, žádné náklady nad rámec běžné správní činnosti nevynaložil, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu